

**Zasady wykonywania prac
dyplomowych\projektu dyplomowego w
Instytucie Ekonomicznym ANS w Elblągu**

1. Założenia ogólne

Napisanie pozytywnie ocenionej pracy dyplomowej/projektu dyplomowego jest jednym z warunków ukończenia studiów I i II stopnia i uzyskania tytułu licencjata/magistra. Pracę dyplomową/projekt dyplomowy student wykonuje pod kierunkiem uprawnionego do tego nauczyciela akademickiego: profesora, doktora habilitowanego lub doktora. Praca dyplomowa/projekt dyplomowy stopnia licencjackiego jest sprawdzianem opanowania przez studenta wiedzy zdobytej na danym kierunku studiów oraz umiejętności jej praktycznego zastosowania. Praca dyplomowa stopnia magisterskiego stanowi podsumowanie drugiego stopnia studiów.

Praca dyplomowa/projekt dyplomowy musi dotyczyć określonego problemu badawczego, co powinno znaleźć swój wyraz w tytule. W pracy dyplomowej/projekcie dyplomowym student wykazuje się wiedzą i umiejętnościami z zakresu programu studiów a efekt pracy powinien mieć charakter poznawczy i użytkowy. Praca dyplomowa/projekt dyplomowy powinna dotyczyć określonego zagadnienia praktycznego, związanego z kierunkiem, poziomem studiów, praktycznym profilem studiów i dyscyplin do których przyporządkowany jest kierunek. Praca/projekt dyplomowy powinna dowodzić umiejętności studenta w zakresie analizowania, wnioskowania i wdrażania określonych rozwiązań o charakterze praktycznym. W pracy dyplomowej/projekcie dyplomowym weryfikacji podlega:

- prawidłowe zdefiniowanie problemów i celów badawczych,
- uzasadnienie doboru literatury oraz zdolność do jej krytycznego przeglądu,
- sposób gromadzenia, analizowania i przetwarzania materiałów,
- stosowane metody badawcze,
- poprawność toku wywodów, • interpretacja wyników badań.

Praca dyplomowa powinna być napisana z wykorzystaniem aktualnej literatury przedmiotu oraz stanowić samodzielną analizę problemu praktycznego związanego z funkcjonowaniem wybranej jednostki gospodarczej (przedsiębiorstwa, instytucji), jednostki administracji, sektora, zjawiska, instytucji prawnej lub wybranego procesu. Podstawą przeprowadzanej analizy mogą być dane pierwotne (badania własne) lub dane wtórne (sprawozdania, raporty, materiały źródłowe).

Zarówno praca dyplomowa licencjacka/projekt dyplomowy, jak i praca magisterska powinna zawierać elementy jednoznacznie wykazujące na zdobycie i opanowanie umiejętności praktycznych przez dyplomanta.

Praca dyplomowa licencjacka/projekt dyplomowy powinna/nien wykazać posiadanie przez dyplomanta umiejętności rozwiązywania problemów występujących w praktyce, poprzez:

- właściwy dobór źródeł informacji oraz dokonywanie oceny, krytycznej analizy i syntezy tych informacji;
- właściwą analizę zebranego materiału badawczego z zastosowaniem odpowiednich metod.

Praca dyplomowa magisterska powinna świadczyć o opanowaniu przez dyplomanta warsztatu pisania pracy o pewnych cechach naukowych a zwłaszcza w zakresie sformułowania hipotezy/hipotez badawczych i ich weryfikacji przy zastosowaniu odpowiednich metod badawczych. Powinna wykazać

na pogłębioną znajomość podstawowej wiedzy teoretycznej i doświadczalnej w danej dziedzinie oraz umiejętność rozwiązywania bardziej złożonych problemów. Rozwiązanie określonego problemu może polegać np. na: zebraniu i uporządkowaniu zróżnicowanych poglądów na określony temat, ich analizie i ocenie, konfrontacji teoretycznych rozwiązań z ich zastosowaniem w praktyce, porównaniu i własnej ocenie rozwiązań stosowanych w różnych jednostkach, próbie własnej kategoryzacji analizowanego, zjawiska.

Praca dyplomowa/projekt dyplomowy powinna/nien zawierać krytyczną analizę piśmiennictwa i część empiryczną. W pracy student powinien podjąć próbę formułowania własnych ocen, poglądów oraz wniosków. Praca nie może nosić cech plagiatu; niedopuszczalne są zbyt długie cytowania, nadmierne eksploatowanie jednego źródła (pracy jednego autora). Wyklucza się wykorzystywanie (przepisywanie, także ze zmianami redakcyjnymi) cudzego tekstu – bez podawania źródła. W pracy student powinien wykorzystywać jedynie wiarygodne pozycje literaturowe, w tym przede wszystkim pozycje najnowsze oraz publikacje z periodyków z listy czasopism punktowanych przez MNiSW. W przypadku źródeł internetowych należy wykorzystywać jedynie oficjalne strony instytucji państwowych, organizacji, jednostek samorządowych, agencji międzynarodowych, urzędów statystycznych, itp. Wysoce zalecane jest wykorzystywanie opracowań obcojęzycznych.

2. Rodzaje prac dyplomowych

Praca dyplomowa jest podsumowaniem kilkuletniego okresu nauki studenta i jednym z najistotniejszych elementów składających się na ostateczną ocenę ukończenia studiów. W zależności od rodzaju studiów wyróżnia się następujące rodzaje prac dyplomowych: praca licencjacka, praca magisterska, projekt dyplomowy (dotyczy kierunku: Logistyka) oraz praca dyplomowa na studiach podyplomowych. Praca licencjacka w Instytucie Ekonomicznym ANS w Elblągu wykonywana jest na III i IV roku studiów licencjackich. Projekt dyplomowy na kierunku: logistyka, przygotowywany jest w czasie ostatnich dwóch semestrów (V i VI) studiów. Praca magisterska jest przygotowywana na ostatnich dwóch semestrach studiów. Praca dyplomowa na studiach podyplomowych przygotowywana jest w trakcie trwania studiów.

Podstawowe cechy prac dyplomowych

Praca licencjacka:

W przypadku pracy dyplomowej na studiach I stopnia wskazane jest, aby liczba cytowanej literatury nie była mniejsza niż 15 pozycji. Poza literaturą zalecana jest różnorodność wyboru (artykuły naukowe; źródła internetowe (wiarygodne); dokumenty firmowe / raporty; akty prawne), z czego co najmniej 2 pozycje w języku obcym. Praca licencjacka powinna liczyć minimum 40 – 50 s. tekstu głównego (bez spisów i załączników).

Praca magisterska:

W przypadku pracy magisterskiej na studiach II stopnia wskazane jest, aby liczba cytowanej literatury nie była mniejsza niż 30 pozycji. Poza literaturą zalecana jest różnorodność wyboru (artykuły naukowe; źródła internetowe (wiarygodne); dokumenty firmowe / raporty; akty prawne), z czego co najmniej 4 pozycje w języku obcym. Praca magisterska powinna liczyć minimum 70 – 80 s. tekstu głównego (bez spisów i załączników).

Projekt dyplomowy:

W przypadku projektu dyplomowego na studiach I stopnia na kierunku: Logistyka, wskazane jest, aby liczba cytowanej literatury nie była mniejsza niż 10 pozycji. Poza literaturą zalecana jest różnorodność wyboru (artykuły naukowe; źródła internetowe (wiarygodne); dokumenty firmowe / raporty; akty prawne), z czego co najmniej 2 pozycje w języku obcym. Projekt dyplomowy powinien liczyć minimum 20 s. tekstu głównego (bez spisów i załączników).

Praca dyplomowa na studiach podyplomowych:

W przypadku pracy dyplomowej na studiach podyplomowych w Instytucie Ekonomicznym, zaleca się aby liczba cytowanej literatury nie była mniejsza niż 10 pozycji, a objętość pracy nie była mniejsza niż 30 - 40 stron tekstu głównego (bez spisów i załączników).

3. Cele i zadania pracy dyplomowej/projektu dyplomowego

Celem realizacji pracy dyplomowej/projektu dyplomowego jest sprawdzenie osiągnięcia zaplanowanych efektów uczenia się w trakcie cyklu kształcenia. Praca dyplomowa/projekt dyplomowy powinna/nien mieć charakter praktyczny, z uwzględnieniem metod badawczych występujących w dziedzinie nauk społecznych. Dyplomant w zwartym opracowaniu przedstawia analizę postawionego problemu (i/lub weryfikację hipotez roboczych), jego rozwiązanie oraz wynikające z tego wnioski.

Każda praca dyplomowa/projekt dyplomowy musi mieć swoje cele, określone we wstępie lub w wydzielonym rozdziale metodycznym. Zaleca się określenie celu głównego i celów szczegółowych - czyli określenie przedmiotu badania i poznania jakiegoś zjawiska, zdarzenia, sytuacji, procedur, problemów, organów, instytucji, praw, faktów, organizacji, funkcjonowania, działalności, poprzez charakterystykę, analizę, przedstawienie, omówienie itp.

Celem głównym jest identyfikacja, analiza i ocena funkcjonowania elementów systemu, problemu (tu przedmiotu pracy). Celami szczegółowymi zaś, są:

- cel poznawczy - czyli poznanie, uzupełnienie i uporządkowanie wiedzy z zakresu tematu pracy;
- cel empiryczny – czyli identyfikacja i zbadanie studium przypadku (lub czegoś innego, np. funkcjonowania jakiegoś zjawiska, systemu, instytucji);
- cel aplikacyjny – czyli określenie i zaproponowanie możliwości zmian i warunków ich wdrożenia, w badanej rzeczywistości: zjawiskach, instytucjach, systemach.

Wykonanie pracy dyplomowej/projektu dyplomowego i złożenie egzaminu ma za zadanie:

- zakończenie procesu kształcenia studenta,
- wdrożenie studenta do praktycznego posługiwania się wiedzą nabytą w czasie studiów,
- przygotowanie studenta do samodzielnego rozszerzania zasobu wiedzy przez studiowanie i śledzenie najnowszych osiągnięć nauki w danej specjalności,
- pogłębienie umiejętności uzasadniania problemów naukowych, posługiwania się metodami naukowymi, opracowywania i przetwarzania materiałów liczbowych oraz wykrywania związków i zależności między analizowanymi zjawiskami,

Problem badawczy będący przedmiotem pracy dyplomowej/projektu dyplomowego powinien dotyczyć szeroko pojętych aspektów wybranego fragmentu rzeczywistości, zawierać praktyczne aspekty związane z funkcjonowaniem gospodarki i jej otoczenia (jednostek samorządu przedsiębiorstw, organizacji, instytucji publicznych i pozarządowych). W części empirycznej pracy dyplomowej/projektu dyplomowego student powinien wykorzystać doświadczenia i wiedzę zdobytą w trakcie odbytej praktyki zawodowej.

4. Ustalenie problematyki badawczej i zasady pracy na seminariach

Temat i zakres pracy dyplomowej powinien być zgodny z efektami uczenia się obowiązującymi na danym kierunku studiów i poziomie kształcenia. Tematy powinny dotyczyć podstawowych/niemarginalnych dyscyplin naukowych dla danego kierunku.

Problematyka pracy badawczej powinna uwzględniać zainteresowania naukowe zarówno dyplomanta, jak promotora. Wybór tematu pracy dyplomowej przez dyplomanta ma miejsce po konsultacjach z promotorem i powinien nawiązywać do: środowiska studenta, praktyk, specjalności czy pracy. Bazą tematyczną może być:

- nieznanne zjawisko ekonomiczne, prawne, społeczne,
- wykrycie prawidłowości lub potwierdzenie już istniejącej,
- uporządkowanie lub skompletowanie czegoś, co już istnieje, a nie zostało uporządkowane,
- sprawdzenie metody badawczej.

Zasady pracy na seminariach określa promotor i powinny one obejmować:

- aktywność studentów podczas ustalania tematów prac dyplomowych,
- zasady przy ustalaniu tematu i jego zakresu (tematy konkretne i szerokie),
- zasady zaliczania przedmiotu.

Problem badawczy będący przedmiotem pracy powinien zasadniczo dotyczyć szeroko pojętych aspektów wybranego fragmentu rzeczywistości:

- w pracy licencjackiej powinien mieć charakter praktyczny, odnosić się do możliwości rozwiązania konkretnego problemu w przedsiębiorstwie, instytucji, czy w społeczeństwie na podstawie wyników własnego empirycznego badania,
- w przypadku pracy magisterskiej powinien odnosić się do większej liczby zjawisk, przedstawiony powinien być na tle innych uwarunkowań, ale także omówiony w dłuższej perspektywie czasowej. Rozwiązanie problemu badawczego wymaga bardziej zaawansowanej analizy, uwzględnienia większej liczby źródeł, szerszej perspektywy i pogłębionego podejścia badawczego.

5. Struktura i konstrukcja pracy

Zaleca się następującą strukturę pracy dyplomowej:

- strona tytułowa – wzór strony tytułowej w załącznikach,
- spis treści – umieszcza się w nim wszystkie części składowe pracy dyplomowej z wyraźnym podziałem na rozdziały i podrozdziały, z podaniem stron, od których się zaczynają – wzór spisu treści w załączniku,
- wstęp (wprowadzenie) – należy w nim w szczególności przedstawić podjęty problem i podać jego uzasadnienie oraz cel i metodykę badań (jeśli w pracy nie wyodrębniono oddzielnego rozdziału metodycznego). We wstępie pracy (liczącym około 1,5 – 2 strony) powinny się znaleźć następujące składowe:
 - a) uzasadnienie podjęcia tematu (poparte odpowiednią literaturą, odwołaniem do wyników badań, danymi, etc.),
 - b) cel/e pracy (w części tej należy przedstawić cel ogólny pracy i cele szczegółowe/zadania badawcze);
 - c) tezy i/lub hipotezy;
 - d) zakres pracy: rzeczowy, czasowy i przestrzenny;
 - e) opis zastosowanych metod i technik badawczych;
 - f) krótki opis struktury pracy.

Część metodologiczna przy rozwiniętej treści może stanowić osobny rozdział lub albo stanowić podrozdział części empirycznej. Powyższe informacje zawarte są także w Załączniku nr 4.

- rozdziały teoretyczne – w treści pracy dyplomant powinien wykazać się wiedzą dotyczącą badanego problemu oraz znajomością aktualnej literatury przedmiotu z uwzględnieniem także źródeł zagranicznych,
- rozdziały badawcze – w tej części pracy należy przedstawić szczegółowy opis procesu przeprowadzania badań – w tym także sposobu zbierania danych, oraz dokonać analizy wyników, z wykorzystaniem, właściwych metod.
- podsumowanie i wnioski/wnioski (2-3 strony) – należy wskazać na stopień realizacji celów badań oraz ocenić zweryfikowanie hipotez badawczych i sformułować wnioski wypływające z badań. Wnioski płynące z pracy powinny mieć charakter praktyczny, odnosić się do postawionej hipotezy (postawionych hipotez), wykonanego przeglądu literatury przedmiotu oraz wskazywać na rozwiązanie określonego problemu, być skierowane do jasno zdefiniowanej grupy odbiorców, którzy mogą wykazywać zainteresowanie badanym zagadnieniem.
- zestawienie literatury,
- aneks (w razie potrzeby),

Każda część pracy powinna zachowywać odpowiednie proporcje, zgodne z tematyką oraz zastosowaną metodologią.

6. Kryteria oceny prac/projektów dyplomowych

- Czy treść pracy odpowiada tematowi określönemu w tytule ?
- Układ pracy - jej struktura; podział treści, kolejności rozdziałów; kompletności tezy; spójność wywodu, wyczerpanie tematu.
- Merytoryczna ocena pracy – problem badawczy; cel pracy; zastosowane metody badawcze; uzyskane wyniki.
- Czy i w jakim zakresie praca stanowi nowe ujęcie problemu? - praktyczność treści i aplikacyjność wniosków.
- Charakterystyka doboru i wykorzystania źródeł – liczba pozycji, ich zróżnicowanie – źródła pierwotne i wtórne; podręczniki i czasopisma, aktualność bibliografii – wg roku wydania.
- Formalna strona pracy – kompletność elementów pracy, poprawność stylistyczna języka, formatowanie tekstu; opisy elementów graficznych; spisy; redakcja przypisów.
- Sposób wykorzystania pracy - publikacja, udostępnienie instytucjom, materiał źródłowy.
- Ogólna ocena pracy – w skali ocen - jak w regulaminie studiów, tj. od 2,0 do 5,0.